

Piotr Kowalczyk, Rafał Lech, Włodzimierz Zieniutycz

Podstawy

ELEKTRO

MAGNETYZMU

w zadaniach

Gdańsk 2015

PRZEWODNICZĄCY KOMITETU REDAKCYJNEGO
WYDAWNICTWA POLITECHNIKI GDAŃSKIEJ

Janusz T. Cieśliński

RECENZENT

Tadeusz Morawski

PROJEKT OKŁADKI

Katarzyna Olszonowicz

Wydanie I – 2007

Wydano za zgodą
Rektora Politechniki Gdańskiej

Oferta wydawnicza Politechniki Gdańskiej jest dostępna pod adresem
<http://www.pg.edu.pl/wydawnictwo/katalog>
zamówienia prosimy kierować na adres wydaw@pg.gda.pl

Utwór nie może być powielany i rozpowszechniany, w jakiegokolwiek formie
i w jakiegokolwiek sposób, bez pisemnej zgody wydawcy

© Copyright by Wydawnictwo Politechniki Gdańskiej
Gdańsk 2015

ISBN 978-83-7348-628-7

Spis treści

Wstęp	5
Wykaz ważniejszych oznaczeń	7
1 Pole elektryczne	9
1.1 Ładunki elektryczne i ich oddziaływania	9
1.1.1 Rozkłady ładunków	9
1.1.2 Prawo Coulomba	11
1.1.3 Natężenie pola elektrycznego	12
1.1.4 Linie sił pola	13
1.1.5 Zasada superpozycji	13
1.1.6 Indukcja pola elektrycznego	19
1.1.7 Prawo Gaussa	19
1.2 Potencjał elektrostatyczny	37
1.2.1 Praca i energia w polu elektrycznym	37
1.2.2 Pojęcie potencjału elektrostatycznego	38
1.2.3 Powierzchnia ekwipotencjalna	41
1.2.4 Pole potencjalne	41
1.2.5 Potencjał wytwarzany przez ciągłe rozkłady ładunku	43
1.2.6 Potencjał a natężenie pola elektrostatycznego	44
1.2.7 Równanie Laplace'a i Poissona	49
1.3 Pojemność elektryczna	52
1.3.1 Pojęcie pojemności własnej i wzajemnej	52
1.3.2 Metody wyznaczania pojemności	52
1.4 Prąd a natężenie pola elektrycznego	59
1.4.1 Pojęcie prądu elektrycznego	59
1.4.2 Gęstość powierzchniowa prądu elektrycznego	60
1.4.3 Lokalne prawo Ohma	61
2 Pole magnetyczne	69
2.1 Natężenie i indukcja pola magnetycznego	69
2.2 Siła Lorentza	70
2.3 Prawo Biota-Savarta	71
2.4 Magnes trwały jako źródło pola magnetycznego	79
2.5 Prawo Ampère'a	79
2.6 Prawo Gaussa dla pola magnetycznego	87
2.7 Pojęcie potencjału wektorowego	89

3	Indukcja elektromagnetyczna	94
3.1	Prawo Faradaya	94
3.2	Indukcyjność własna i wzajemna	103
4	Pole elektromagnetyczne	109
4.1	Hipoteza Maxwella	109
4.2	Równania Maxwella	113
4.2.1	Równania konstytutywne (materiałowe)	114
4.3	Energia pola elektromagnetycznego	116
4.3.1	Gęstość objętościowa energii	116
4.3.2	Twierdzenie Poyntinga	119
A	Dodatek matematyczny	124
A.1	Krzywoliniowe układy współrzędnych	124
A.1.1	Układ cylindryczny	124
A.1.2	Układ sferyczny	124
A.2	Operatory różniczkowe	125
A.2.1	Kartezjański układ współrzędnych	125
A.2.2	Cylindryczny układ współrzędnych	125
A.2.3	Sferyczny układ współrzędnych	125
A.3	Przydatne tożsamości	126
A.4	Twierdzenia całkowite	126
	Literatura	127